

Поштоване колеге пчелари,

овим текстом желим да вас упознам са још једним својим алатом који ми је много помогао да смањим хроничан недостатак воска и да један врло прљав посао сведем на најмању могућу меру. Као што сте вероватно одмах помислили, у питању је топљење воска. Доста година сам лутао у идејама, покушавајући да осмислим нешто чиме ћу брзо и ефикасно топити восак а да опет цео алат буде што јефтинији и изнад свега да исцеди и последњу мрву воска из најцрњег саћа па и оног добро начетог мољцем. Некад давно сам имао нешто слично, али неупоредиво лошије израде, тако да сам пре неколико година направио овај топионик којег управо желим да вам представим.

Колике су уштеде, тј. шта се са њим тачно добије? Имао сам да топим око 160 табли црног, прецрног саћа добро начетог мољцем, које сам заједно са кошницама (наравно, без пчела) купио од једног разочараног пчелара. Рачунао сам да ћу саће исећи и бацити, толико је грозно изгледало. Но, на срећу, нашао сам код пријатеља стари бојлер од 100 литара (ко нема такав, може и мањи или већи, свакако боље већи или може резервоар за ваздух од неког великог камиона или вагона а тога по отпадима стварно има) и на брзину донео одлуку да одмах направим топионик на пару по разним идејама на које сам наилазио и које су се годинама прикупљале у мојим размишљањима. Како иде ток израде топионика?

На почетку да кажем да центиметри које бих вам исписао и нису толико важни јер димензије одређује материјал којим располажемо.

1. Резервоар исечемо брусилицом што је прецизније могуће отприлике на 20ак цм од дна. Затим одсечени део заротирамо за 180 степени и заваримо пуним варом и на њему просечемо вратанца за ложиште и по завршетку израда вратанаца на супротној страни направимо отвор за димоводну цев. Можете додати и метално дно ложишта али мислим да је оно непотребно. Овом операцијом ложиште је завршено.

2. Од тањира старе тањираче исечемо у круг горњи део парног резервоара тако да што пасентније уђе у резервоар и заваримо га на неких 10ак центиметара изнад ложишта. Конус тањира иде ка горе. На постојећи отвор тањира монтирамо лимену печурку за коју одлично може да послужи и лименка од месног нареска или неког напитка од алуминијума. Оно што је важно јесте да лименка покрива отвор кроз који ће пара пролазити а исцеђени восак неће улазити у резервоар за воду.

- Оно што сматрам да је врло битно да напоменем, сви варови морају бити пуни и без и најмање рупице како би се спречило отицање воде из резервоара у ложиште или мешање истопљеног воска и воде у резервоару за воду.

3. Изнад печурке на пар центиметара се убаци укрштена гвоздена цев која служи за држање корпе са воском.

4. Другу страну резервоара такође исечемо али само на пар центиметара испод конусног дела и тај одсечени део опшијемо са спољне и унутрашње стране металном траком. По завршеном опшивању у добијени међупростор увучемо азбестни конопчић одговарајуће дебљине толике да не може лако да испадне и тиме је и поклопац готов. Кроз средину поклопца одозго пробушимо рупу промера 30мм и тачно испод ње, са унутрашње стране заваримо матицу ф30мм кроз коју ће пролазити метална шипка са навојем. На поклопац се још заваре два рукохвата од арматурне жице ф 8мм као и три металне плочице, у размаку од 120 степени, просечене на средини кроз које ће се провлачити шрафови за учвршћивање поклопца за тело топионика.

5. Затим се кроз поменути шраф на средини поклопца заврне припремљена метална шипка и са горње стране се завари рукохват пресе а са доње стране се причврсти округла метална плоча чији пречник ће одговарати пречнику корпе за прихват саћа. Корпу за прихват саћа можете направити од било којег чвршћег материјала који није склон деформацијама,

попут дебље жичане мреже или решетке али да промер окаца није већи од рецимо 5 до највише 10мм.

6. Остале су још две ствари да се ураде и топионик је спреман за рад:

- Потребно је са супротних страна избушити два отвора. Први отвор је за досипање воде и он се буши одмах испод завареног тањира тањираче. У тај отвор се може монтирати дупла нипла и водоводно колено $\frac{3}{4}$ цола окренуто на горе. Други отвор се буши одмах изнад тањира и на њега се завари цев кроз коју ће отицати истопљени восак.
- Остало је да се још заваре 3 металне ноге како би се цео топионик подигао од тла за неких 10ак центиметара и топионик је спреман експлоатацију.

Цео овај посао за 2-3 дана био је готов и једва сам дочекао да испробам како топионик ради. Прикључио сам црева за земни гас и поставио горионик. Резултат је био следећи: Од 160 табли поменутог саћа добио сам 20,4 кг потпуно чистог воска и то из првог топљења, без оних тешких мука топи, па чекај да се охлади, па чисти, па опет топи и тако једно 5 пута, да бих на крају добио 3-4 кг воска и рачун за гас од ког боли глава. У трошкове нисам урачунао оправдано пецкање супруге што јој је штедњак стално заузет и прљав, што сам све могуће шерпе и цедиљке испробао док нисам био готов (ма, ко разуме схватиће,...). Значи добио сам неких 242 табли основа. Ову цифру сам већ умањио за 5% посто коју нам узимају ушур при преради. Ради лакше рачунице и разумевања, на 100 табли црног саћа, прилично оштећеног мољцем, добио сам 151 сатну основу. Време топљења једне туре у коју стане 15-20 табли саћа је отприлике око 30-40 минута када је топионик угрејан и ако напољу није бас јако хладно. Као гориво сам користио земни гас, али може и плин из боце, дрва,... Касније сам имао прилику да топим и саће које мољац није оштетио тако да сам долазио до фантастичне цифре од готово две сатне основе по једној табли истопљеног саћа. Топионик се показао као неуништив, ево већ годинама ме служи без и једне једине поправке а чак и да дође до неког оштећења, сваки мајстор бравар може да га поправи за пет минута.

Ако одлучите да правите овај топионик и да радите са чврстим горивом, обавезно јос морате да направите димњак и да дигнете цев једно 2 метра у вис. Извод за дим постављате на супротну страну од вратанаца ложишта. Као и сваки други алат који преферирам, тако и овај подложен је разним допунама које усавршавају и убрзавају рад тако да планирам да ове сезоне додам још две цеви за довод паре из резервоара у горњи део топионика како бих уштедео 10ак минута по тури топљења. Оно што још желим да поновим је да нема строгих димензија при изради топионика. Значи, чиме располагете тиме и правите. Цена израде рачунајући и мајсторски рад не би смела да пређе више од пар хиљада динара свакако не више од 4000-5000.

Овај алат сам већ описивао на интернету пре доста година и доста сам текст изменио од првобитног јер сам успут долазио до нових сазнања.

